

A RÖVIDÍTETT WHO JÓLLÉT KÉRDŐÍV GYERMEKEK KÖRÉBEN VALÓ ALKALMAZHATÓSÁGÁNAK VIZSGÁLATA A REZILIENCIÁVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN

T-12

Szabó Dóra Fanni

MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport

Kulcsszavak: reziliencia; hátrányos helyzetű tanulók; érzelmi jóllét

Az elmúlt évtizedek során megnövekedett a rezilienciával foglalkozó kutatások száma. A vizsgálatok középpontjában legtöbbször azok az alacsony szocioökonómiai státuszú családokból származó tanulók állnak, akik sikereket érnek el, vagyis reziliensek. Azonban a növekvő érdeklődés mellett sem alakult ki konszenzus a jelenség konceptualizálására és operacionalizálására vonatkozóan. Jelentős különbségek fedezhetőek fel a jelenség alapkritériumainak (rizikó és kedvező kimenetel) értékelésében. Az érvényesnek minősülő eljárások és mérőeszközök körének feltárása szükséges az eredmények egységesítése és a következtetések mindennapi pedagógiai gyakorlatba való beáramoltatása érdekében.

Jelen kutatásunk kérdései egy, a kedvező kimenetel érzelmi dimenziójának értékelésére alkalmas, gyors visszacsatolást biztosító skála alkalmazhatósága köré épültek. Az előadásunk célja a magyar nyelven bemért (Rózsa et al., 2003) és validált (Susánszky et al., 2006), rövidített WHO Jólét kérdőív (Bech, 1996) gyermekek körében való működésének bemutatása a reziliens tanulók azonosításával összefüggésben. Az öt tételből álló skála (WBI-5) az egyik leggyakrabban használt mérőeszköz, amelyet a pszichológiai jóllét mérésekor használnak. Nemzetközi kutatások során már vizsgálták a mérőeszköz gyermekek körében való alkalmazási lehetőségét (pl. Allgaier et al., 2012), ezért feltételeztük, hogy (1) a skála megbízhatóan működik a 4. és 6. évfolyamos tanulók körében, és (2) a feltáró, valamint (3) a konfirmatív faktorelemzés is igazolni fogja a mérőeszköz kiinduló szerkezetét.

A kutatásba 619 fő 4. és 614 fő 6. évfolyamos tanulót vontunk be. A WBI-5 belső konzisztenciájának vizsgálata során a Cronbach- α értéke a negyedik almintában (0,69) magasabbnak bizonyult a hatodik életkori csoport értékénél (0,68), valamint a teljes mintához képest is (0,68). A skála megbízhatósága a hátrányos helyzet alapján elkülönített értékelői alminták esetében is hasonlóképpen alakult (4. évf.=0,71; 6. évf.=0,69). Az itemanalízis során vizsgáltuk a korrigált item-totál korrelációkat, amelyek minden tétel esetében megfelelőnek bizonyultak. A korrelációk 0,34 és 0,51 között alakultak. A feltáró faktorelemzés (KMO=0,761; Bartlett próba $p < 0,001$) igazolta az egykomponensű szerkezetet. A kérdőív struktúrájának validitását konfirmatív faktoranalízissel ellenőriztük. A CFA során a faktorstruktúra megfelelő illeszkedést mutatott ($\chi^2/df=3,354$; CFI=0,983; TLI=0,965; RMSEA=0,047).

Összességében megállapítható, hogy a WBI-5 reliabilitása a vártnál alacsonyabbnak bizonyult, azonban a kiinduló faktorszerkezet visszaigazolódása további vizsgálatok elvégzésére ad okot. A mintavétel kiterjesztését és más életkori csoportok bevonását követő további feltáró kutatások hozzájárulhatnak egy, a hátrányos helyzetű tanulók körében alkalmazható, a pszichológiai jóllét értékelésére alkalmas, gyors és egyszerű visszajelzést biztosító eszköz valid működésének igazolásához, és annak a későbbiekben az iskolai gyakorlatban való alkalmazásához.